

Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie roli sportu jako instrumentu sprzyjającego włączeniu społecznemu poprzez wolontariat

(2017/C 189/09)

RADA UE I PRZEDSTAWICIELE RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH ZEBRANI W RADZIE,

PRZYPOMINAJĄC, ŻE

1. Sport jest w Europie najpopularniejszą formą dobrowolnej aktywności społecznej. Wiele osób przejawia zainteresowanie nim, sport odgrywa też ważną rolę w zbliżaniu ludzi z różnych środowisk.
2. Aby utrzymać swoją spójność i integracyjność, społeczeństwa europejskie muszą stawić czoła szeregowi wyzwań. Wolontariat sportowy jako forma zaangażowania społecznego może sprzyjać integracji społecznej, przyczynia się do aktywnego obywatelstwa i może być wykorzystywany do uporania się z problemem wykluczenia społecznego ⁽¹⁾.
3. Wolontariat sportowy może stwarzać u słabszych członków społeczeństwa silniejsze poczucie przynależności do społeczeństwa. To może sprzyjać promowaniu aktywnego obywatelstwa. W niniejszych konkluzjach Rady uznaje się różnorodność społeczeństwa europejskiego i dąży się do uwzględnienia grup zagrożonych marginalizacją, a mianowicie migrantów i uchodźców ⁽²⁾, seniorów, osób niepełnosprawnych i młodych ludzi podatnych na zagrożenia ⁽³⁾,

UZNAJĄC, ŻE:

4. Nawet w kontekście zaledwie powolnego wychodzenia z kryzysu gospodarczego i finansowego szereg państw członkowskich UE kontynuuje walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym ⁽⁴⁾. Włączenie społeczne wymaga równego traktowania wszystkich grup w społeczeństwie oraz zwrócenia szczególnej uwagi na uczestnictwo.
5. Konflikty, kryzysy i niestabilna sytuacja w państwach trzecich doprowadziły do niespotykanego – obserwowanego od 2010 r. – wzrostu liczby migrantów i uchodźców ⁽⁵⁾ w Europie, który doprowadził do kryzysu migracyjnego i uchodźczego, podczas którego państwa członkowskie UE miały trudności, by uporać się z napływem migrantów i uchodźców.
6. Wspólna deklaracja Rady, Komisji i Parlamentu Europejskiego w sprawie priorytetów legislacyjnych UE na rok 2017 ma na celu podjęcie najpilniejszych wyzwań, przed którymi stoi dzisiaj UE. We wspólnej deklaracji wymieniono sześć szczegółowych obszarów, które powinny być traktowane priorytetowo. Wśród tych sześciu obszarów priorytetowych znajdują się zajęcie się kwestią społecznego wymiaru UE oraz zreformowanie i rozwinięcie polityki migracyjnej UE ⁽⁶⁾.
7. Wolontariat sportowy może docierać do osób w wymiarze międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym, sprzyjać aktywnemu obywatelstwu, a także być skutecznym narzędziem społecznym w wielu dziedzinach. Może on być pomocą w integracji rosnącej populacji migrantów, w zwalczaniu wykluczenia społecznego lub w zwiększaniu solidarności międzypokoleniowej, a także przyczyniać się do osiągnięcia równości płci. Odgrywa ważną rolę w tworzeniu spójności społecznej oraz otwartych społeczności. W tym względzie kluczową rolę odgrywają władze lokalne we współpracy z klubami sportowymi, stowarzyszeniami i innymi podmiotami, które wykorzystują sport jako metodę pracy.

⁽¹⁾ Wykluczenie społeczne rozumiane jest jako proces, który spycha ludzi na margines społeczeństwa, ogranicza ich dostęp do zasobów i możliwości, utrudnia im udział w zwykłym życiu społecznym i kulturalnym, pozostawiając im poczucie marginalizacji, bezsilności i bycia dyskryminowanymi.

⁽²⁾ Dokument ten odnosi się do integracji migrantów i uchodźców zgodnie z konkluzjami Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich w sprawie integracji obywateli państw trzecich przebywających legalnie w UE, które to konkluzje zostały przyjęte w dniu 9 grudnia 2016 r. (15312/16).

⁽³⁾ Grupy, których są zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym w wyższym stopniu niż ogół populacji. Mniejszości etniczne, migranci, osoby niepełnosprawne, bezdomni, osoby borykające się z uzależnieniami od substancji odurzających, samotne osoby starsze i młodzi ludzie często mierzą się z trudnościami, które mogą prowadzić do dalszego wykluczenia społecznego, takimi jak niski poziom wykształcenia oraz bezrobocie lub niepełne zatrudnienie.

⁽⁴⁾ Social Policy Reforms in the EU: A Cross-national Comparison Social Inclusion Monitor Europe (SIM) – Reform Barometer. Jan Arpe, Simona Milio, Andrej Stuchlik (red.).

⁽⁵⁾ Biała księga w sprawie przyszłości Europy – Refleksje i scenariusze dla UE-27 do 2025 r., s. 4: „Skala kryzysu uchodźczego, podczas którego w 2015 r. do Europy przybyło 1,2 mln osób, jest bezprecedensowa – jest to największy taki kryzys od czasów drugiej wojny światowej” (zob. również przypis 3).

⁽⁶⁾ Wspólna deklaracja w sprawie rocznego programowania międzyinstytucjonalnego na rok 2017 – Zatwierdzenie, dok. 15375/16.

8. Znaczną i powiększającą się część europejskiego społeczeństwa, gospodarki, kultury i życia stanowią seniorzy. Połączenie takich czynników jak: niskie dochody, słabe zdrowie, podeszły wiek lub dyskryminacja ze względu na płeć, ograniczone możliwości fizyczne lub umysłowe, bezrobocie, izolacja, wykorzystywanie oraz ograniczony dostęp do usług – może zwiększać zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym⁽⁷⁾ dla niektórych osób w tej grupie. Wolontariat sportowy może wyciągnąć te osoby z izolacji i skłonić do dzielenia się doświadczeniami, a tym samym przyczynić się do dialogu międzypokoleniowego.
9. Wolontariat sportowy, oprócz rozwijania różnych umiejętności i kompetencji daje młodym ludziom możliwości uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, dzięki czemu w oparciu o wartości krzewione w sporcie może wykształcić pozytywne postawy społeczne⁽⁸⁾. Wolontariat sportowy może również służyć jako siatka bezpieczeństwa dla młodych ludzi znajdujących się poza systemem kształcenia lub zatrudnienia oraz na marginesie społeczeństwa⁽⁹⁾.
10. Zapewnienie równych szans osobom niepełnosprawnym pozwoli im na zaangażowanie się jako wolontariusze sportowi na równych zasadach z innymi⁽¹⁰⁾. Wszystkie osoby niepełnosprawne powinny mieć prawo pełnego dostępu do zajęć sportowych, w tym do bycia wolontariuszem⁽¹¹⁾,

STWIERDZAJĄC, ŻE:

11. Zgodnie z Eurobarometrem 2014 7 % obywateli UE twierdzi, że angażuje się w wolontariat, który wspiera działalność sportową⁽¹²⁾. Z badania wynika, że jedna trzecia respondentów spędza ponad sześć godzin miesięcznie, pracując jako wolontariusz, a 8 % deklaruje, że jest to 21 godzin lub więcej.
12. Wolontariat odgrywa kluczową rolę w integracji osób w danej społeczności poprzez wzmacnianie roli aktywnych obywateli, zwiększanie szans na rynku pracy oraz promowanie wartości i dialogu międzykulturowego. Wolontariat sportowy może przybierać różne formy i mieć charakter okazjonalny (na przykład przygotowanie i organizacja lokalnych, regionalnych, krajowych lub międzynarodowych imprez sportowych) lub bardziej regularnych codziennych zajęć (np. działalność prowadzona przy kierowaniu różnymi organami sportowymi lub stowarzyszeniami w dziedzinie sportu)⁽¹³⁾.
13. Strategie dotyczące włączenia społecznego i wolontariatu sportowego wciąż nie są poparte konkretnymi dowodami. Do tej pory nie przeprowadzono systematycznego transnarodowego badania, które skupiałoby się na warunkach politycznych, implikacjach gospodarczych i społecznych oraz charakterystyce strukturalnej stowarzyszeń, federacji i klubów sportowych oraz innych podmiotów, które promują włączenie społeczne i wolontariat sportowy⁽¹⁴⁾ ⁽¹⁵⁾.
14. Europejski Korpus Solidarności ma na celu umożliwienie większej liczbie młodych ludzi udziału w szerokiej gamie działań solidarnościowych poprzez wolontariat, zatrudnienie, staże lub praktyki, aby pomóc w uporaniu się z wymagającymi sytuacjami w całej Europie. Może on pomóc im w rozwijaniu kompetencji potrzebnych im zarówno na rynku pracy, jak i do aktywnego obywatelstwa. To z kolei mogłoby przyczynić się do promowania włączenia społecznego i europejskich wartości⁽¹⁶⁾,

ZWRACAJĄ SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:

15. Przeanalizowały i poparły wolontariat sportowy jako instrument sprzyjający włączeniu społecznemu. Można tego dokonać poprzez wspieranie i zachęcanie władz lokalnych i regionalnych we współpracy z klubami i organizacjami sportowymi – w tym organizacjami pozarządowymi, wykorzystującymi sport w swojej pracy – do tego, by zapewniały dostęp do tych osób, które są wykluczone ze społeczeństwa. Mogłoby to posłużyć do promowania i rozwijania

⁽⁷⁾ Aktywni seniorzy w Europie – Przewodnik po europejskiej platformie AGE (2012).

⁽⁸⁾ Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 24.

⁽⁹⁾ Promowanie integracji i podstawowych wartości za pomocą uczenia się formalnego i nieformalnego: środki na poziomie UE służące wdrożeniu deklaracji paryskiej.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 326 z 3.12.2010, s. 5.

⁽¹¹⁾ COM(2010) 636 final – „Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010–2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier”.

⁽¹²⁾ Sport and Physical Activity Special Eurobarometer 412 (2014).

⁽¹³⁾ Grupa ekspercka ds. rozwoju zasobów ludzkich i sportu. Zalecenia na temat zachęcania do wolontariatu sportowego, najlepsze praktyki w zakresie mechanizmów prawnych i fiskalnych.

⁽¹⁴⁾ Projekt „Włączenie społeczne i wolontariat w klubach sportowych w Europie” (SIVSCE) przy wsparciu programu Unii Europejskiej Erasmus+ (na lata 2015–2017).

⁽¹⁵⁾ Europejska sieć włączenia społecznego poprzez sport (ESPIN) – promowanie równych szans dla migrantów i mniejszości poprzez wolontariat w sporcie.

⁽¹⁶⁾ Artykuł 2 Traktatu o Unii Europejskiej.

innowacyjnych sposobów stymulowania integracji społecznej mniejszości i słabszych grup społecznych, w tym samotnych seniorów, młodych ludzi podatnych na zagrożenia, osób niepełnosprawnych, migrantów i uchodźców poprzez promowanie wolontariatu sportowego, co z kolei wyposaży takie mniejszości w nowe umiejętności i zaszczerpi im sport jako styl życia.

16. Promowały wolontariat sportowy wśród osób ze wszystkich kręgów społecznych, w tym migrantów, osób starszych, osób niepełnosprawnych i młodych ludzi podatnych na zagrożenia.
17. Rozwijały i promowały wolontariat sportowy jako cenną koncepcję edukacyjną, którą należy uwzględnić na wszystkich poszczególnych poziomach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, angażując organizacje młodzieżowe i sportowe oraz pozostałych interesariuszy społeczeństwa obywatelskiego i wzmacniając współpracę między nimi. Można by tu uwzględniać programy edukacyjne we współpracy z organizacjami sportowymi, które zwracają uwagę na korzyści płynące z dobrostanu fizycznego i psychicznego, a także na znaczenie wolontariuszy w sporcie.
18. Promowały wolontariat poprzez organizację dużych imprez sportowych w porozumieniu z ruchem sportowym. Duże imprezy sportowe mogą być doskonałą okazją do tworzenia odpowiednich warunków szkolenia wolontariuszy, pomagając im w nabywaniu niezbędnych kompetencji

ZWRACAJĄ SIĘ DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ, BY:

19. Wspierała wymianę dobrych praktyk i wiedzy związanych z wolontariatem sportowym we wszystkich państwach członkowskich UE, mając na uwadze wkład wolontariatu sportowego we włączenie społeczne oraz jego wpływ na nie.
20. Rozważyła wspieranie inicjatyw transnarodowych (takich jak wymiana dobrych praktyk, badania, sieci i projekty) skupiających się na realizacji krajowych i międzynarodowych działań strategicznych w zakresie włączenia społecznego w ramach programów finansowych UE, zwłaszcza programu Erasmus + oraz Europejskiego Funduszu Społecznego, z naciskiem na wolontariat sportowy,

ZWRACAJĄ SIĘ DO KOMISJI EUROPEJSKIEJ I PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, ABY W RAMACH SWOICH KOMPETENCJI:

21. Uznały Europejski Tydzień Sportu za inicjatywę na rzecz promowania wolontariatu sportowego i angażowania osób ze wszystkich części społeczeństwa. Może być on środkiem, który pozwoli dotrzeć do wszystkich grup społecznych poprzez działalność na obszarach uboższych oraz przyciągnąć wolontariuszy sportowych z tych obszarów.
22. Promowały uznawanie i walidację nieformalnego i pozaformalnego uczenia się dzięki wolontariatowi sportowemu, w szczególności poprzez wykorzystywanie europejskich narzędzi i wskazówek⁽¹⁷⁾, które mogą ułatwić walidację i poprawić porównywalność i przejrzystość oraz zapewnić lepsze uznawanie uzyskanych efektów uczenia się. Celem byłoby przeanalizowanie, w jaki sposób można wzmocnić status wolontariuszy, aby zapewnić uznanie nabytych przez nich kompetencji.
23. Promowały wykorzystywanie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz Funduszu Spójności na rzecz infrastruktury, a także innych programów skierowanych do klubów sportowych, aby poprawić aktualne warunki socjalne, zwłaszcza na tych obszarach, na których występuje duża koncentracja grup zagrożonych marginalizacją.
24. Promowały wśród organizacji sportowych idee Europejskiego Korpusu Solidarności i zachęcały je do udziału w tej inicjatywie, tak by młodzi ludzie aktywni w dziedzinie sportu mieli lepszy dostęp do tego programu,

ZWRACAJĄ SIĘ DO RUCHU SPORTOWEGO, BY ROZWAŻYŁ:

25. Zachęcanie do integracji migrantów i uchodźców, seniorów, osób niepełnosprawnych, młodych ludzi podatnych na zagrożenia, poprzez powierzanie im różnych ról w ramach wolontariatu w dziedzinie sportu masowego, poprzez organizację małych i dużych imprez sportowych oraz ułatwianie takim osobom podejmowania działalności w zakresie wolontariatu sportowego w dziedzinie sportu masowego; to z kolei pozwoli wzmocnić pozycję tych osób.
26. Rozwijanie współpracy z organizacjami sportowymi, organizacjami młodzieżowymi oraz innymi organizacjami pozarządowymi w zakresie promowania, angażowania i zatrzymywania wolontariuszy, aby zmaksymalizować możliwości podejmowania wolontariatu sportowego, na przykład w ramach dużych imprez sportowych.

⁽¹⁷⁾ Zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1).

27. Tworzenie możliwości kształcenia i szkolenia, aby poprawić umiejętności ochotników pracujących dla organizacji sportowych, w tym migrantów i uchodźców, osób starszych, osób niepełnosprawnych, młodych ludzi podatnych na zagrożenia i innych mniejszości, zwracając jednocześnie uwagę na budowanie zdolności osób odpowiedzialnych za rekrutację i kierowanie różnorodnymi grupami wolontariuszy.
 28. Propagowanie równych szans w klubach sportowych – w tym równego traktowania grup zagrożonych marginalizacją – pod względem członkostwa i udziału w roli wolontariuszy.
 29. Promowanie udziału seniorów w klubach sportowych oraz integracji starszych wolontariuszy, a jednocześnie wykorzystywanie ich cennego doświadczenia życiowego na wszystkich poziomach struktur sportowych.
-

ZAŁĄCZNIK

W następujących głównych dokumentach zwraca się uwagę na znaczenie wolontariatu sportowego jako narzędzia integracji społecznej:

1. Strategia Europa 2020 i jedna z jej siedmiu inicjatyw przewodnich, w której podkreśla się potrzebę wzrostu i tworzenia nowych miejsc pracy, co pomoże osobom stojącym na skraju ubóstwa i wykluczonym społecznie żyć godnie i być aktywnymi członkami społeczeństwa (7110/10).
 2. Konkluzje Rady z dnia 18 listopada 2010 r. w sprawie roli sportu jako źródła i podstawy aktywnego włączenia społecznego (Dz.U. C 326 z 3.12.2010, s. 5).
 3. Komunikat w sprawie polityki UE i wolontariatu: Uznanie i propagowanie wolontariatu transgranicznego w UE (COM(2011) 568 final).
 4. Konkluzje Rady w sprawie roli wolontariatu sportowego w propagowaniu aktywności obywatelskiej (Dz.U. C 372 z 20.12.2011, s. 24).
 5. Zalecenie Rady z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1).
 6. Plan prac UE w dziedzinie sportu na lata 2014–2017 (Dz.U. C 183 z 14.6.2014, s. 12).
 7. Sport and Physical Activity Special Eurobarometer 412 (2014).
 8. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów zatytułowany: „Nowy europejski program na rzecz umiejętności. Wspólne działania na rzecz wzmocnienia kapitału ludzkiego, zwiększania szans na zatrudnienie i konkurencyjności” (dok. 10038/16).
 9. Konkluzje Rady oraz przedstawicieli rządów państw członkowskich w sprawie integracji obywateli państw trzecich przebywających legalnie w UE, przyjęte w dniu 9 grudnia 2016 r. (dok. 15312/16).
 10. Wspólna deklaracja w sprawie rocznego programowania międzyinstytucjonalnego na rok 2017 (dok. 15375/16).
 11. Inwestowanie w młodzież Europy
 - a) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Inwestowanie w młodzież Europy (dok. 15420/16).
 - b) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Europejski Korpus Solidarności (dok. 15421/16).
 12. Grupa ekspercka ds. rozwoju zasobów ludzkich i sportu. Zalecenia na temat zachęcania do wolontariatu w sporcie, najlepsze praktyki w zakresie mechanizmów prawnych i fiskalnych (grudzień 2016 r.).
 13. Europejska sieć włączenia społecznego poprzez sport (ESPIN) – promowanie równych szans dla migrantów i mniejszości poprzez wolontariat w sporcie.
 14. COM(2010) 636 final – Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010–2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier.
-